

Jumalateenistus Nõos P, 01.05.22 kell 11.00, *Misericordias Domini*

Lektsioonid: Hs 34:11–16; Jh 10:11–16

Pihikõne: Hb 6:19–20

Jutlus: 1Pt 2:21–25

Laulud: 183 (1–4); 72 (1–3, 4); 224 (1–4); 364 (1–4)

Selleks te olete kutsutud, sest ka Kristus kannatas teie eest, jättes teile eeskuju, et te käiksite tema jälgedes. „Tema ei teinud pattu ega leitud pettust tema suust”; ta ei sõimanud vastu, kui teda sõimati; ta kannatas ega ähvardanud, vaid jättis kõik selle hoolde, kes mõistab kohut õiglaselt; ta kandis ise meie patud oma ihus üles ristipuule, et meie, olles surnud pattudele, elaksime õigusele; tema vermete varal te olete saanud terveks. Teie olite ju „nagu lambad ekslemas”, kuid nüüd te olete pöördunud oma hinged Karjase ja Ülevaataja poole.

Tänase pühapäeva teema on kirikukalendri järgi „Hea Karjane“.

Vähesed meist on käinud loomakarjas, kuid lemmikloomadega on kokku puutunud paljud. Oma lapsi on „karjatanud“ veel enam inimesi, paljudel on ka kogemusi juhiametis.

Küsiksin kõigepealt retooriliselt: kas inimestele meeldib karjatamine? Jah ja ei.

Jah, kui karjatatav on vagur ja meeldiv ning teeb seda, mida karjane soovib. Ei, kui karjatatav on tõrges ja esitab asjadest liiga palju oma nägemusi.

Kahjuks on kõigis karjades – nii looma- kui „inimkarjades“ – alati neid, kes karjase sõna kuulavad ja neid, kes seda ei tee. Karjane peab sellega arvestama, sest selline on kord tema amet.

Teiseks küsiksin: kas inimestele meeldib, kui neid karjatatakse? Jällegi – jah ja ei.

Jah, sest kõige lihtsam on elada siis, kui sa tead täpselt, mida sa pead tegema ja ei pea seda omast peast välja mõtlema – alati on ju oht eksida! Kõige lihtsam on elada reeglite järgi, mille on meile kehtestanud mõni vaieldamatu autoriteet.

Ent inimestele ei meeldi, kui neid karjatatakse, siis, kui karjane ei jäta ruumi nende egole, isiksusele. Siis, kui inimesele tundub, et karjase reeglid ja kontroll nende reeglite üle teda ahistab ega lase vabalt oma tahtmise järgi elada.

Eeltoodud lühikesest analüüsist teeksin järelduse, et karjast on inimestele tarvis, kuid see amet pole kerge, sest suurem osa inimestest ei lepi igasuguse inimliku karjasega ja mõned ei lepi sellega üldse.

Ja ometi ütleb evangelist Matteus Jeesuse kohta Mt 9:36: „Aga rahvahulka nähes hakkas tal neist hale, sest nad olid väsitatud ja vaevatud otsekui lambad, kellel ei ole karjast.“

Tõepoolest, inimesi väsitavad ja vaevavad selles elus paljud asjad: ebakindlus oma otsustes, hirm tuleviku ees, üksindus ja üksildus, halvad juhid ehk karjased, puudus elutähtsatest asjadest nagu söök, jook, peavari; ühiskondlikud kriisid jne. Sellised asjad muudavad nende südamed rahutuks ja see on kõige väsitavam ja vaevavam siin elus.

Inimesed otsivad pidevalt end väsitavaile ja vaevavaile oludele leevendust, otsivad oma elus rahu. Kuid vaevalt leiavad seda, sest nad panevad lootuse teiste inimeste peale.

Otsitakse õiget inimest, õige juhti, õiget karjast. Kui selline ka leitakse, siis heal juhul on mõnda aega kõik hästi. Siis aga tulevad tagasilöögid, sest karjases pettutakse. Ja selle põhjus on lihtsalt see, et see ajutine karjane pole kahjuks midagi muud kui siiski ainult lihast ja luust inimene oma nõrkuste ja puudustega.

Seepärast on inimestele tarvis karjast, kes oleks ühest küljest selline nagu nemad: tunneks inimese elu läbi ja lõhki ning suudaks end nendega samastada ja teised inimesed suudaksid end omakorda temaga samastada.

Teisalt peaks see karjane, paradoksaalsel kombel, olema neist erinev, keegi, kes ei alluks inimlikele nõrkustele ja puudustele. Selline saab olla ainult Jumal. Kuid kahjuks paljud inimesed, kes igatsevad head karjast, ei mõista seda paratamatust. Ega lakka oma karjast otsimast inimeste hulgast.

Jah, inimene võib olla karjane, kuid ta saab parimal juhul olla siiski ainult palgaline karjane. Nimelt

valitseb teda patt, nagu kõiki lihast ja luust inimesi. Ja nagu ütleb Jeesus Jh 10:12: palgaline karjane jätab lambad maha, kui ta näeb ohtu. Sest ta kardab esmalt omaenese elu pärast. Tema palkaja – patt, kurat ja surm või kuidas me teda iganes nimetame – sisendab talle, et tuleb mõelda eelkõige iseenda peale. Omaenda elu, rahu ja vajaduste peale.

Kuid Jeesus ütleb Jh 10:11: „Mina olen hea karjane. Hea karjane annab oma elu lammaste eest.“

Nõnda on siis hea karjane esiteks see, kes ei kardab patu, surma ja kuradi sisendatud väljavaadet kaotada oma elu, rahu ja vajadused, vaid teab, et selline peremees – patt, kurat või surm – ei ole ise hea karjane. Ja head karjased ei saa olla ka nende palgatud inimlikud karjased.

Teiseks on hea karjane see, kes, nagu Jeesus Jh 10:14 ütleb, tunneb omi.

Hea karjane suudab ja tahab oma karjatavatega samastuda. Inimese võrdlemine lambaga siin kontekstis on väga sobiv, sest lammas on sümbol allahheitlikust ja natuke rumalast olevusest.

Kuid hea karjane ise ei tohi põlata näida rumala ja allahheitlikuna.

Tänases kirjakohas tsiteeritakse kolmel korral Js 53. peatükki, mida tuntakse neljanda lauluna Issanda sulasest. See peatükk annab meile aimu, milline peab olema üks õige hea karjane. Kuulakem Js 53:2–10a: „Sest ta tõusis meie ees nagu võsuke, otsekui juur põuasest maast. Ei olnud tal kuju ega ilu, et teda vaadata, ega olnud tal välimust, et teda ihaldada. Ta oli põlatud ja inimeste poolt hüljatud, valude mees ja haigustega tuttav, niisugune, kelle pealt silmad ära pööratakse: ta oli põlatud ja me ei hoolinud temast. Ent tõeliselt võttis ta enese peale meie haigused ja kandis meie valusid. Meie aga pidasime teda vigaseks, Jumalast nuhelduks ja vaevatuks. Ent teda haavati meie üleastumiste pärast, löödi meie süütegude tõttu. Karistus oli tema peal, et meil oleks rahu, ja tema vermete läbi on meile tervis tulnud. Me kõik eksisime nagu lambad, igaüks meist pöördus oma teed, aga Issand laskis meie kõigi süüteod tulla tema peale. Teda piinati ja ta alistus ega avanud suud nagu tall, keda viiakse tappa, nagu lammas, kes on vait oma niitjate ees, nõnda ei avanud ta oma suud. Surve ja kohtu läbi võeti ta ära, kes tema sugupõlvest mõtles sellele, et ta lõigati ära elavate maalt, ja teda tabas surm mu rahva üleastumise pärast? Temale anti haud õelate juurde, kurjategijate juurde, kui ta suri, kuigi ta ei olnud ülekohtu teinud ega olnud pettust ta suus. Aga Issand arvas heaks teda alandada haigustega.“

Hea karjasel ei pea olema hea välimus. Ta ei pruugi olla armastatud. Ta ei pruugi olla terve. Hea karjane kannatab teiste süütegude pärast. Hea karjase üle mõistetakse kohut ja ta mõistetakse ebaõiglaselt süüdi. Hea karjane võidakse ülekohtuselt hukata.

Seega on hea lambakarjane ise nagu kõige viletsam lammas tema karjast.

Küsin veelkord retooriliselt: kas võiks ükski inimlik karjane olla midagi sellist?

Ja ometi on Hea Karjane, Jeesus Kristus valinud inimesi teiste karjasteks! On pannud ühed inimesed teiste üle valitsema ja teisi karjatama.

Mitte ükski karjane, kes mõistab talle antud Jumala armu ja vastutust, ei saa pidada ennast paremaks sellest viletsast Tallest, kes on tõeliselt Hea Karjane.

Kui see inimlik karjane, see valitseja peab ennast ilusaks, armastatuks, terveks, süütuks, õiglaseks, kõikvõimsaks, surematuks, siis peab ta paluma väga Jumalat, et ta ei kukuks. Sest võib-olla on Jumal talle seda kõike kinkinud tema usu tõttu? Nii nagu juhtus kuningas Taaveti, Saalomoniga, võib-olla veel mõne juuda kuningaga nende soost.

Kuid tõenäolisem on see, et selline inimlik karjane petab ennast ja kukub kõrgelt.

Ja ometi on Jeesus Kristus, meie hingede Hea Karjane ja Ülevaataja otsustanud kasutada oma karjasetöös ka meid, kes me pole ei kuningad ega enamasti isegi paljude inimeste käekäigu eest vastutajad. Sest meie moodustame ju Tema maapealse Ihu – koguduse.

Me kõik oleme karjased, preestrid ja õpetajad – meile antud usu mõõtu mööda. Ja meie Issand, Hea Karjane, kasutab meid oma asetäitjatena niisugusel moel ja niikaua, kuni Tema seda vajalikuks peab.

Tänagem siis meie Head Karjast alati selle armu eest, kuid olgem rahul sellega, mis Ta on meile kinkinud! Sest Jeesus ütleb Mt 10:24: „Ei ole jünger üle õpetajast ega teenija üle oma isandast.“

Võib-olla peame siin maa peal taluma oma karjaseametis väeti talle rolli, kuid seda enam ootab meid auline tulevik. Veelkord Jeesus Jh 15:16: „Teie ei ole valinud mind, vaid mina olen valinud teid ja olen seadnud teid, et te lähete ja kannaksite vilja ja et teie vili jääks. Mida te iganes Isalt

palute, seda ta annab teile minu nimel.“
Aamen.